

Lakodalmom közben egymást váltják a játékok.
Az igazi vőfély beáll az alakoskodók közé is

Az alma,
a rozsmaring,
a meny-
asszony
szalagja a
vőfélyboton –
rontáshárító,
termékeny-
séghezó jelek

ne légyen...

a sikamlós tréfák se születnek meg. S nem lesz csigavíg-
taposás, ahogy felénk mondják. Mert amikor már készen
vannak az asszonyok, megjönnek a férfiak is, na meg egy-
két zenész. Sokszor hajnalig táncolnak. Ilyenkor nincs még
tétje semminek, nem zavar az ünneplőruha, amúgy liszte-
sen forognak a párok. A csigatészta meg szárad szépen,
ahogy rendelve van... Az idei vőfélytalálkozón épp a lako-
dalmi csigamotívumról beszélnek majd a néprajzosok.

A VENDÉG A HÁZ DÍSZE!

Zsigát elhívják valamerre. Valaki friss hurkát kínál, előtte
olajosan csúszó szilvapalinkát köszönt az egybegyűltekre
egy kormos arcú maskara.

Eszembe jut egy rokonunk lakodalmá. A baromfivész
semmi ahhoz képest, amekkora a tyúkok, csirkék, kakasok
fogyatkozása volt. Forrt a kopasztóvíz, az asszonyok keze
között percek alatt lemeztelenedett a fél baromfiudvar.

A férfiak disznót vágtak, kemencét fűtöttek, sátoztetót
ácsoltak, ponyvát feszítettek, padokat állítottak. A segíte-
ni érkező komák, keresztanyák, ángyikák és unokatest-
vérek valami hagyományos forgatókönyv szerint, tudták a
dolgukat. Halmokban gyűlt a tojás, a vaj, a liszt, a kakaó,
a cukor – aki jött, mindenki hozott valamit. Tüzesek voltak
a kemencék. Csak néztem, amikor már a tizenkettedik ma-
zsolás kuglófot szedték ki a forróságból. S a sornak nem
volt vége. Mert azt a sok kuglófot mind mi, a segítők ettük
meg. Ahogy másnap a pörkölt után a gyöngye réteseket is.
Meggyest, mákost, túróst, káposztást... Ötven tepsivel!
Áldomást is ittunk rá. Mértékletesen, mert a kedv ugyan
kellett, de kellett még az erő is. S bár volt izgalom a háziak
körében, de azt éreztem, rendelt ideje van mindennek.

– Zsiga, milyen a jó vőfély?

– Na, ezt minden íróféle megkérdi. Mesterem, Béres

András leírta az Alföldi vőfélykönyvben: Egy furfangos,
jó kedélyű, tréfás, nem éppen fiatal, jó beszédképessé-
ggel megáldott férfiember. Alkalmi rigmusfaragó és mó-
kamester, kézben tud tartani száz-kétszáz-háromszáz
főnyi vendégsereget. Mindig feltalálja magát. A leány-
kéréstől a hívogatásig, az ételfelszolgálástól a búcsú-
tatásig úgy állt helyt, hogy bár koccintgat, de a feje
tisztá. Mindenkire van egy kedves szava, tréfás visz-
szavágása, figyel, legyen elég bor, étel, hogy a vendég
jól érezze magát. Mert a vendég a ház díszé!

ALÁZAT ÉS SZERELEMHÍVÁS

Most a Szeredás együttes érkezik, odahívják a há-
zigazdát. Velük járja Zsiga az országot, mert nem-
csak keresett vőfély, de ritka jó táncos, s a nótákat se
könyvből olvassa. A debreceni Szeredással hagyo-
mányörző szokásokat elevenítettek fel, farsangi lako-
dalmat is. Amikor visszajön, még leültetem.

– A lyukas kanálról, a kanál mézről, a sült kakasról
el ne feledkezzünk... Meg a seprűről!

– Ezek mind példázatok. A menyasszony meg a vő-
legény egy lyukas kanállal közösen kanalazzák a le-
vest. Hogy megtanuljanak a nehézségekkel együtt
lassan, békében megbirkózni. A lakodalmi asztalra ket-
tejük elé sült kakast tesznek, egy sült tyúkot is alája...
Termékenységet jósol. Ahogy a töltött káposzta közt
a táljukba szedett nyolc-tíz apró töltelék. S a rostában
rázogatott aprópénz, meg a búzaszórás a templomaj-
tóban. Mind-mind rítus, kérés, üzenet. Ahogy a kanál
méz is. Az új asszonyt ezzel várja az anyósa – azt ígéri,
édes lesz az élete náluk. Ahol a menyasszony húzza
le a vőlegény csizmáját... Ez odaadást, alázatot sejtet,
de szerelemhívást is, ott a nászi ágy előtt... Mennyi a
játék, a jel! Na, meg a seprű! A menyasszony lába előtt
hever, amikor az idegen házba hozzák. Ha átlépi, lusta,
nemtörődöm asszony lesz. De ha felveszi, s messzire
hajítja, ügyes, talpraesett menyecske...

– Az elfoglalt vőfélynek mi melegíti meg a szívét?

– A múltkorjában odajött a lakodalmom végén egy
idős asszony hozzám. Láttam, hogy sokat táncolt és
nótázott a többiekkel, nagy kedvvel. A gyerekeket is
kedvesen pásztorolta. Búcsúztattam már, a cifra szű-
rőmben voltam, ahogy mindig. Megölelt, könnyes volt
a szeme, amikor azt mondta: Szép volt látni fiam, hogy
lehet még lakodalmat, igazit csinálni...

SZÜRET UTÁN LESZ AZ ESKÜVŐNK

A régiek szüret után, farsangban, egészen bőjtig tar-
tották a lakodalmakat. Akkor értek rá, s az élelemből is
több volt. A vőfélyek sorra járták a vendégeket:

Szívhajlandósággal jövünk be e házba,
Hívjuk a ház népét egy ártatlan nászba.

Ősapáink is, mikor házasodtak,

Minden jó atyafit oda meghívtak.

Szívesen látjuk és elvárjuk kenteket,

Itthon ne maradjon az se, aki beteg!

Adjanak parolát ezen percbe nékem,

Hogy el fognak jönni pontosan és szépen! –

Hát így hívogatok most én is Földesre, az Ötödik
Kárpát-medencei Vőfélytalálkozóra, november 27-28-
ára. Minden lesz ott, ami egy igazi lakodalmomban meg-
találhatik. Jó muzsikások, finom étek, csúszós italok,
kedv, pajzánság, tréfa s tanító jó szándék. Vőfélyek
vagy százötvenen, a szélrózsa minden tájáról. S ott
lesz az igazi Szélrózsa, Gyönyörű Zsiga együttese, akik
gazdái és életben tartói a kétnapos ünnepnek.

Schäffer Erzsebet

„Ahol nincs
közös csiga-
csinálás,
ott elmarad
a nevetés,
a játék, a
kalákában
végzett mun-
ka öröme.
Mert amikor
kész a tészta,
az asszonyok
közé meg-
jönnek
a férfiak is,
na meg egy-
két zenész...”